

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

EYLÜL 2024

HİNDİSTAN'DA İLK UYGUR CEMİYETİ KURULDU

SAYFA 15

ÇİN'İN TÜRKİYE'DEKİ
YUMUŞAK GÜCÜ

SAYFA 13

ÇİN'DEN SOYKIRIMI
GİZLEYEN YENİ
HAMLE

SAYFA 21

CUMHURBAŞKANI
ERDOĞAN BM'DE
UYGURLARI SAVUNDU

SAYFA 29

Genel Yayın Yönetmeni

Abdulvaris Abdulhalik

Grafik Tasarım

A.Oğuz

Editör

Muhammed Ali Atayurt
Abdulvaris Abdulhalik

Yayın Kurulu

Doğu Türkistan Basın ve
Medya Derneği

Yayın Türü

Aylık Yayın

Adres

Kartaltepe Mah. Geçit Sok.
No: 6 Dükkan 2 Sefaköy
Küçükçekmece İSTANBUL

Editör

**Abdulvaris
ABDULHALİK**

Doğu Türkistan 1,824,418 kilometrekare toprak büyüklüğü ve 35 milyonu aşkın Türk nüfusuyla önemli bir Türk İslam yurdudur. Buna ek olarak, sayıları 4 milyonu bulan Uygur diasporası Türkiye cumhuriyetler başta olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşamaktadır. Çin işgaliyle 75 yıldır çeşitli katliam, soykırım, asimilasyon ve baskıcı politikalarla maruz kalan bu bahtsız halk, günümüzde dünyadan tamamen tecrit edilmiş, kapalı kutu içerisinde tarihten silinme tehdidiyle karşı karşıya.

Doğu Türkistan'da beka mücadelesi veren Müslüman Türk halkının din özgürlüğü başta olmak üzere düşünce ve ifade özgürlüğü, basın ve yayın özgürlüğü yoktur; şu ana kadar da hiç olmamıştır. Bütün medya, yayın ve iletişim araçları Çin komünist rejiminin elinde olup sadece Çin Komünist Partisi ve devlet propagandası için kullanılmaktadır. Biz Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği (İstiqlal Media Grubu) olarak Doğu Türkistan'da yaşanan gelişmeleri an be an takip ederek, bölgeyle ilgili haberler akışını sağlamaya çalışıyor. nitekim Çin'in bilgi ablukasına karşı titizlikle çalışarak hangisi doğru, hangisi yanlış? Gazetecilik ilkelerine uygun şekilde haber yapmaya gayret gösteriyor, bu doğrultuda Doğu Türkistanla ilgili kaynak vasfı taşıyan kurum olma yolunda ilerliyoruz.

Güvenilir haber kaynakları, Analiz Programları ve Aylık Dergilerimizle, işgalci Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu cinayeti örtbas etmek için servis ettiği gerçek dışı haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı soykırımı dünya kamuoyuna aktarmayı hedefliyoruz.

BM'DEN ÇİN'E DOĞU TÜRKİSTAN ÇAĞRISI	1
KAŞGAR'DAKİ TARİHİ TÜRK MEZARLIKLARI YOK EDİLİYOR!	5
PAKİSTANLI İŞ ADAMLARI SOYKIRIMI GİZLEDİ	9
DERYA YANIK: ÇİN, UYGUR NÜFUSUNU YOK EDİYOR	11
ÇİN'İN TÜRKİYE'DEKİ YUMUŞAK GÜCÜ	13
HİNDİSTAN'DA İLK UYGUR CEMİYETİ KURULDU	15
ÇİN'DEN SOYKIRIMI GİZLEYEN YENİ HAMLE	21
ÇİN UYGUR TIBBİNİ YOK EDİYOR	23
GAZETECİLER DOĞU TÜRKİSTAN İÇİN BİR ARAYA GELDİ	25
VW'İN SAHTE DENETİMİ İFŞA OLDU!	27
CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN BM'DE UYGURLARI SAVUNDU	29

SAYFA 9

SAYFA 5

SAYFA 15

SAYFA 27

SAYFA 29

BM'den Çin'e Doğu Türkistan Çağrısı

BM İnsan Hakları Ofisi Salı günü yaptığı açıklamada, Çin'in işgali altındaki Doğu Türkistan'da "sorunlu" politikaların devam ettiğini söyledi.

Çin'in kitlesel gözaltıları ve insan hakları ihlallerine karşı uluslararası endişeler artıyor.

Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Çin hükümetine Doğu Türkistan'daki "sorunlu" yasa ve politikaları kapsamlı bir şekilde gözden geçirmesi çağrısında bulundu. Bu açıklama, iki yıl önce bu kurumun Doğu Türkistan'daki insan hakları durumuyla ilgili önemli bir rapor yayımlamasının yıl dönümüne dört gün kala yapıldı.

SON GÜNCELLEMELER VE ULUSLARARASI ENDİŞELER

Doğu Türkistan ile ilgili 27 Ağustos 2024'te yayımlanan güncellenmiş

raporda, BM insan hakları ekibinin bu yılın Haziran ayında Çin'i ziyaret ettiği ve yetkililerle, özellikle terörle mücadele politikaları konularında görüşmeler yaptığı belirtildi. Raporda ayrıca uluslararası toplumun Doğu Türkistan'daki mevcut yasa ve politikalara dair ciddi endişeler taşıdığı vurgulandı.

BM, Çin makamlarını insan hakları perspektifinden ulusal güvenlik ve terörle

mücadele yasalarını yeniden gözden geçirmeye ve azınlıkları koruma mekanizmalarını güçlendirmeye çağırdı.

İNSAN HAKLARI YÜKSEK KOMİSERLİĞİNDEN ÇAĞRI

BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Volker Türk'ün sözcüsü Ravina Shamdasani Konuya ilişkin Amerika'nın Sesine (VOA) verdiği demeçte, Doğu Türkistan'daki "sorunlu" yasa ve politikaların devam ettiğini belirtti. Shamdasani, "İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, ulusal güvenlik ve

terörle mücadele yasalarının insan hakları açısından kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi çağrısını yineledi.

Yüksek Komiser'le yıllardır süren temaslara rağmen, kitlel gözaltıları destekleyen yasalar hala mevcut ve bu nedenle ilerleme kaydedilemiyor. Bu zorluklara rağmen

mevcut insan hakları durumunu yakından takip ediyoruz" dedi.

Yüksek Komiser Türk, Çin hükümetiyle yaptığı görüşmelerde Tibet ve Hong Kong'daki insan haklarına da saygı gösterilmesi gerektiğini vurguladı.

2022'DE YAYIMLANAN DOĞU TÜRKİSTAN RAPORU

2022 yılında, o zamanki İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerine dair ilk raporunu yayımlamıştı. Raporda, geniş çaplı keyfi gözaltılar ve zorla çalıştırma gibi kötü muameleler detaylandırılmış ve bu uygulamaların insanlığa karşı suç oluşturabileceği sonucuna varılmıştı.

Çin hükümeti ise bu raporu siyasi bir motivasyon ve önyargıyla dolu olduğunu, raporun yanlış bilgiye dayandığını savunmuştu. Pekin, Doğu Türkistan'daki politikalarının aşırıcılığı engellemeyi ve istikrar sağlamayı amaçladığını iddia ederek, ciddi insan hakları ihlali suçlamalarını reddetmişti.

NATIONS
RIGHTS
HIGH COMMISSIONER

rights concerns in the
n, People's Republic of China

UYGURLAR TOPLAMDA 4.4 MİLYON YIL SÜREN GÖZALTINA ALINABİLİR

Yale Üniversitesi'nin soykırım araştırma programı tarafından yayımlanan bir raporda, Çin'in kitlesel gözaltılarının hem insanlığa karşı suç hem de soykırım suçunu oluşturduğu belirtiliyor. Rapora göre, bu gözaltılar devam ederse, Uygurlar toplamda 4.4 milyon yıl süren gözaltına alınma riskiyle karşı karşıya kalabilir.

Öte yandan insan hakları İzleme örgütü başta onlarca küresel hak savunucu örgütler ortak yaptıkları basın açıklamasında, 27 Ağustos'ta BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisinin Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da devam eden Uygur soykırımı ile ilgili açıklamasını memnuniyetle karşıladı.

ONLARCA KURULUŞTAN ORTAK AÇIKLAMA

Hak savunucu örgütler Ortak açıklamada "İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin (OH-CHR) Çin'in sözde "Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi" 'ndeki ciddi insan hakları sorunlarına ilişkin değerlendirmesini yayınlamasının ikinci yıldönümünde bu mektubu yazıyoruz. Çin hükümet belgelerine ve mağdurlar ve hayatta kalanlarla yapılan görüşmelere dayanan Ağustos 2022 tarihli bu önemli rapor, işkence, kitlesel keyfi gözaltılar, aile ayrılıkları

gibi ihlalleri kanıtlamış ve Çin hükümetinin eylemlerinin “özellikle insanlığa karşı suçlar olmak üzere uluslararası suçlar teşkil edebileceği” sonucuna varmıştır.

OHCHR sözcüsünün 27 Ağustos’ta yaptığı ve Yüksek Komiser’in Uygur bölgesindeki insan hakları ihlallerinin “tam olarak soruşturulması” çağrısında bulunduğunu ve mağdurları savunmaya kararlı olduğunu belirten güncelle-

meyi memnuniyetle karşılıyoruz. Yüksek Komiser Volker Turk’un keyfi gözaltılar ve BM ile temas kuranlara yönelik misillemeler de dahil olmak üzere ülke genelinde devam eden insan hakları ihlalleri konusundaki endişelerini ve Çin genelinde “sahadaki insanlar için insan hakları korumalarının iyileştirilmesine yardımcı olma” konusundaki kararlılığını takdirle karşılıyoruz.” Denildi.

Raporda ayrıca uluslararası toplumun Doğu Türkistan’daki mevcut yasa ve politikalara dair ciddi endişeler taşıdığı vurgulandı.

Kaşgar'daki tarihi Türk mezarlıkları yok ediliyor!

Çin, Uygur Türklerini Milli ve dini değerlerinden vaz geçmeye zorlarken, Türk mezarlarını da haritadan silmeye çalışıyor.

Çin rejimi son yıllarda Doğu Türkistan'da Uygur Türklerinin defin işlemlerinde bazı uygulamalar ve kısıtlamalar getirerek bu kapsamda Uygur Türk İslam Medeniyetini yansıtan mezarların üzerindeki hilal ve yıldız simgesinin, ayet veya kişi bilgilerinin bulunmasını Yasaklamıştı.

Çinli yetkililer Uygur Türklerini Milli ve dini değerlerinden vaz geçmeye zorlarken Camileri, mezarları, türbeleri ve milli tarzındaki ev imaretleri yıkarak büyük bir kültür katliamı imza atıyor.

CAMİ VE KUTSAL MABETLER YOK EDİLİYOR!

Doğu Türkistan'daki Uygur Türkleri başta olmak üzere halkı Çinileştirme politikası ile birlikte İslam dinini Çince sosyalizme uydurma politikasını yoğunlaştırıyor. Bu kapsamda Doğu Türkistan'da çok sayıda Cami ve kutsal mekanlar yok edilerek haritadan silindi.

En yeni bulgulara göre, Kaşgar'da bulunan eski Türk mezarlıkları, Çin hükümeti tarafından sistematik bir şekilde yok ediliyor. Kaşgar şehrinin Avat bölgesinde bulunan mezarlıklar, Çin hükümeti tarafından ağır iş makineleri aracılığıyla yıkıldığı görüntüler sosyal medyada infial yarattı.

ÇİN'İN DİN DÜŞMANLIĞI DEVAM EDİYOR

Daha önceki raporlar ve tanıkların ifadeleri Çin rejimi tarafından Uyghur mezarlıklarındaki islam-i sembollerin, kubbe ve hilalin kaldırıldığını, cenaze namazlarının kılınmasına izin verilmediğini, mezar taşına yazılan ayet ve şahsın bilgilerinin yasadışı belirlenerek kaldırıldığını veya Mezarla beraber yok edildiğini doğruluyor.

Ayrıca Soykırımın yoğun yaşandığı bölgede daha fazla ceset koymak veya mezarları dönüşümlü olarak kullanmak adına "4 katlı modern mezar" adı altında Çin tarzı mezarların inşaa edildiği biliniyor.

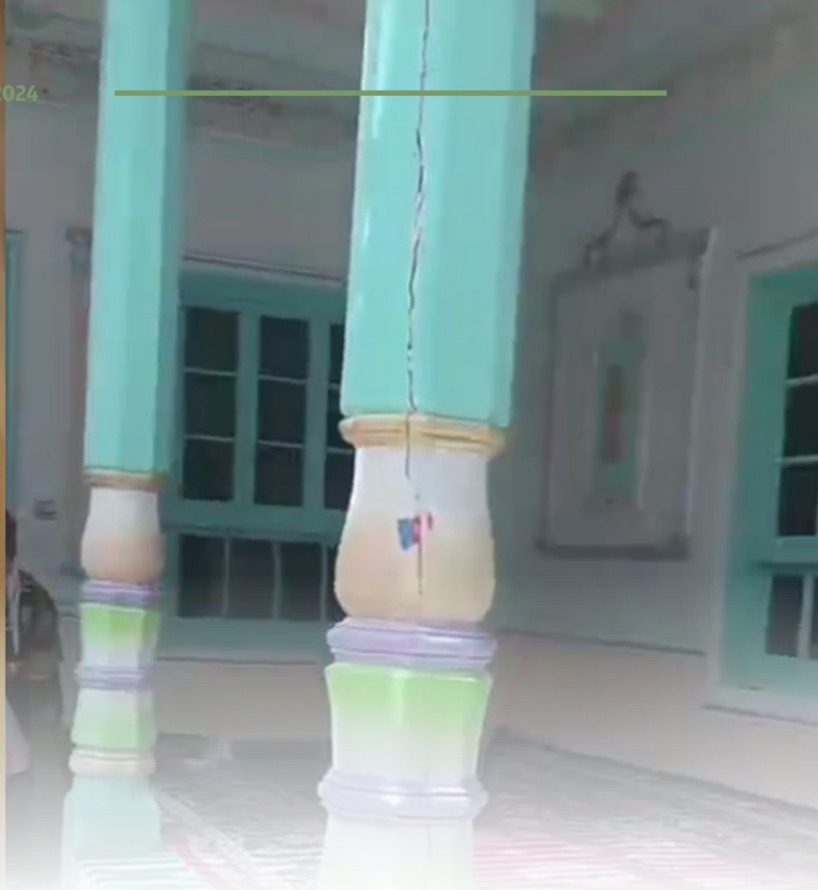
UYGHUR TARZINDAKİ EVLER YOK EDİLİYOR!

İşgalci Çin, Doğu Türkistan halkının dini ve milli kimliğini, kültür medeniyetini yok etmek için son birkaç yıldır kentsel dönüşümü bahane ederek sözde "eski yerleşim yerlerini yenilemek" ve güzelleştirmek" gibi çeşitli isimlerle Uyghur kültür medeniyeti ve milli tarzında inşa edilmiş emareleri ev, avluları yıkmaya ve Çin görünümünü vermeye çalışıyor. Bu minvalde sayısız insan yurt mekânlarından atıldı.

29 Ağustos'ta sosyal medyada yayılan bir videoda, Çin'in Doğu Türkistan'daki Uyghur evlerini yeni ve sağlam olmasına rağmen bu yıl da çeşitli bahanelerle zorla yıkmaya devam ettiği ortaya çıktı.

Bilgilere göre Zorla yıkılan evler, daha yeni yapıldığı net bir şekilde anlaşılır bir vaziyette, koyu milli tarz motiflerle dekore edilmiş, ahşap oymaları ve duvardaki çizimler, incelikli süslemelerle işlenmiş sütunler ile zengin Uyghur mimarisini yansıtıyor. Ancak buna rağmen Çin'in "eski, zayıf evlerin yenilenmesi" bahanesiyle yeni evleri yıkım işlemlerine alması zulmün boyutunu bir kez daha gözler önüne seriyor.

Videoda, Çin'in Uts Atuş'ta bir Uyghur'un yeni evini "güvenli

ev inşaatı" adı altında yıkmak için eşyalarını dışarı çıkardıkları görülüyor. Evin Oturma odası güzel desen ve ahşap oymalarla milli tarzda dekore edilmiş, evin her odası, koridor ve avlusu dahil çinilerle döşeli.

Görüntüler, Çin'in iddia ettiği sözde "eski ve zayıf evlerin yenilenmesi" bahanesiyle yeni inşa edilen evlerin dahi zorla yıkılarak, Uyghur milli medeniyetini yok ederek Çinileştirmeye çalıştığının göstergesidir.

Videoda konuşan Ev sahibi

Hanfendi ise evini yakacaklarını açıklarken, seri bir şekilde eşyaları taşımaya mecbur edildiğini, evin içerisindeki bazı eşyaları ihtiyacı olanlara temin edeceklerini söylüyor.

YENİ YAPILAN EVLER DAHİ YIKILDI

İstiqlal TV ekibinin takibe aldığı Çin basınında yer alan bilgiye göre, Çin rejimi 2010 yılında "Eski yerleşim alanlarının yenilenmesi" kisvesi altında Doğu Türkistan'daki Uyghur etnik tarzındaki evleri yıkmaya

ve Uyghur yerleşim bölgelerini yok etmeye başladı. 2023 yılı itibarıyla Doğu Türkistan'da toplam 49.662 ev ve artan sayıda mahalle yıkıma tabi tutulurken, çoğu bölge Çin tarzında yeniden inşa edildi.

İLGİLİ HABERLER: MİLLİ TARZINDAKİ YAPILAR YOK EDİLİYOR

2023 yılı sonu itibarıyla Doğu Türkistan genelinde şehir ve kasabalarda toplam 1.797.000'den fazla evin dönüşümü gerçekleştirdiği akta-

rılırken, Urumçi, Gulca, Aksu, Kuçar ve Hotan şehri başta olmak üzere özellikle büyük kentlerde 2000 yılından önce yapılan evlerin ve yerleşim alanlarının Çin tarzına dönüştürülmesi hedefleniyor.

Çin son 10 yıldır Doğu Türkistan'da etnik tarzdaki binaları ve evleri zorla yıkıp yok etti. "Eski yerleşim alanlarını yenilemek ve güzelleştirmek" adı altında Türk Uygur çehreni Çinli görünümüne dönüştürmekle kalmayıp, Toplama kampları aracılığıyla Halkı çeşitli beyin yıkama uygulamalarıyla Çinlileştirmeye çalıştı.

16 BİN CAMİ TAHRİP EDİLDİ!

Çin, Doğu Türkistan'da İslam karşıtı terör politikalarını hızlandırmasının ardından günümüze kadar 16.000'e yakın

camii yıkıldı veya ağır biçimde bozguna uğradı. Kültür yıkımından sağ kalan camilerin bazıları Bar, turizm cazibe merkezi, iş yerleri ve atölye hatta tuvalete dönüştürülmüş Çinlilerin kullanımına sunulmuş vaziyette. Ayrıca tüm dini faaliyetler tamamen yasaklandığı gibi insanlar İslam'dan vazgeçmeye zorlanıyor.

İşkence kamplarında tanınmış binlerce dini ulema şehit edildi ve sırf dini vecibeleri yerine getiren milyonlarca Müslüman hala işkence görüyor.

Gözlemciler, Çin rejiminin, halkı ekonomik açıdan zayıflatma, daha etkin kontrol ve gözetleme ve sindirme gibi şeytani hedeflerine ulaşmak için Doğu Türkistan'daki Uygur tarihini yansıtan yaşam alanlarını, milli tarzı evleri, tarihi izleri, mimari

yapıları, komşuluk ilişkilerini yok etmeye çalıştığını ve nüfusu azaltmaya yönelik insanlık dışı politikalar izlediğini kaydetti.

29 Ağustos'ta sosyal medyada yayılan bir videoda, Çin'in Doğu Türkistan'daki Uygur evlerini yeni ve sağlam olmasına rağmen bu yıl da çeşitli bahanelerle zorla yıkmaya devam ettiği ortaya çıktı.

Pakistanlı iş adamları Soykırımı gizledi

Çin'in özel davetiyle Doğu Türkistan'a giden Pakistanlı 10 kişilik bir işadamları grubu, Çin ağzıyla açıklamalarda bulunarak Pekin'in propagandasına alet oldu.

Bu ay Doğu Türkistan'a yaptıkları bir gezi sırasında Çin'in politikalarını öven Pakistan merkezli 10 kişilik bir işadamları grubu, Pekin'in sahte propagandasına uyarak, Çin'in bölgede yaşayan yaklaşık 35 Milyon Müslüman'a uyguladığı baskıyı görmezden geldi.

Bilgilere göre, çoğunluğu Çin'in Pakistan'daki yerel Uygur iş birlikçilerinden olan işadamları, sözde ülkedeki Uygur toplumunun refahını artırmak amacıyla 2007 yılında Çin'in desteğiyle kurulan Pakistan

Eski Çinliler Derneği'nin Çin hükümeti tarafından finanse edilen sekiz günlük gezisine katıldığı öğrenildi.

Sosyal medya paylaşımlarında heyet, Uygurların ve diğer Müslümanların Doğu Türkistan'da refah içinde mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşadıklarını deneyimlediğini ve Çin'in bölgeyi geliştirdiğini dile getirerek adeta Çin ağzıyla konuştu. Bunun üzerine de bölgedeki sistematik soykırımı görmezden gelirken, BM insan hakları yüksek komiserliğinin

ilgili raporu dahil Bütün Uluslararası raporları reddettiğini söyledi ve bunları Batı'nın Çin'i dizginlemek için uydurduğu yalanlar olarak nitelendiren açıklamalarda bulundu.

BÖLGEDEKİ TURİZİM NOKTALARI GEZDİRİLDİ

Urumçi, Korla ve Kaşgar'ı kapsayan ve 20 Ağustos'ta başlayan geziden fotoğraflar ve videolar, hatta Uygur Doppa'sı takan Çin yanlısı heyet üyelerinin, Çin bayraklarını kaldırdıkları, özel ziyafetlere

katıldıklarını ve yetkililer tarafından düzenlenen etkinliklere dahil oldukları gösteriyor.

Paylaşımlarda müzikal gösterileri izledikleri ve Doğu Türkistan'da bütün etnik kökenlerden Müslümanların mutlu bir şekilde güle oynaya yaşadığını ilan ettikleri görülüyor.

Aslında bu, Pekin'in Doğu Türkistan halkına yönelik soykırım ve insanlığa karşı suç iddialarını ortadan kaldırmak amacıyla çoğunlukla Müslüman ülkelerden gelen delegelere özel düzenlenen son gezi değil.

Pakistan'ın Ravalpendi Şehrinde yaşayan ve Ömer Uygur Vakfının kurucu Başkanı Sn. Ömer Han, Bahsi konu Çin

yanlısı Uygurların, "Hapiste akrabaları olmasına rağmen Doğu Türkistan konusunda sessiz kalıyorlar çünkü Çin konsolosluğundan faydalanyorlar" açıklamasını yaptı.

"Eylemleri yalnızca Doğu Türkistan'da yaşayan Uygurlara değil, aynı zamanda dünya çapındaki Uygurlara da utanç getiriyor" dedi.

ÖRTBAS ETMEYE Mİ YAR-DIM EDİYORSUNUZ?

Doğu Türkistan diasporası ise Heyetin fotoğraf ve videolarını rahatsız edici bulduklarını, çünkü Çin dışında yaşayan Uygurların çoğunun Doğu Türkistan'daki akrabalarıyla iletişim kuramadıklarını veya orada

gözaltına alınanlar hakkında bilgi alamadıklarını söylüyor.

Ömer Han, Pakistan'daki Uygurların, heyet üyelerine öfkelenişini ve onları Çin'in Uygur soykırımını örtbas etme çabalarına yardım ve yataklık eden kişiler olarak gördüklerini belirtiyor.

Doğu Türkistan'da refah içinde mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşadıklarını konuştu.

Derya Yanık: Çin, Uygur nüfusunu yok ediyor

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Derya Yanık, Çin'in Uygurlara yönelik BM raporlarıyla ortaya konan zorla yerinden etme ve asimilasyon süreçlerinin hala devam ettiğini söyledi.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Derya Yanık, Çin'in sözde "Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi" olarak adlandırdığı Doğu Türkistan'da uyguladığı sistematik insan hakları ihlallerine dikkat çekti. BM raporlarıyla ortaya konan zorla yerinden etme ve asimilasyon süreçlerinin hala devam

ettiğini vurgulayan Yanık, bu ihlallerin son bulması için uluslararası toplumu göreve çağırdı.

Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı, AK Parti Osmaniye Milletvekili ve TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Derya Yanık, dünya-

daki Müslüman ülkelerdeki insan hakları ihlalleri ve artan İslamofobiye ilişkin açıklamalarda bulundu.

UYGUR RAPORUNA ATIFTA BULUNDU

Yanık, Hindistan ve Pakistan sınırında 1947'den beri devam

eden Keşmir sorununun, Myanmar'daki Arakanlı Müslümanlar ve Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da yaşanan insan hakları ihlallerinin sürdüğüne dikkat çekti. Özellikle Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Konseyi tarafından 2022'de açıklanan Uygur Raporu'na atıfta bulunan Yanık, Çin'in bölgede sistematik bir asimilasyon ve demografik dönüşüm gerçekleştirdiğini vurguladı.

Yanık, Uygur Türklerinin yerinden edilmesi, cezalandırma amacıyla hapsedilmeleri, üreme ve seyahat haklarının ihlal edilmesi gibi ağır insan hakları ihlallerinin devam ettiğini belirtti. Ayrıca, bölgenin demografik yapısının 1970'lerden bu yana büyük ölçüde değiştiğini, Uygur Türklerinin nüfus oranının yüzde 80'den yüzde 40'a düştüğünü ifade

Derya Yanık @deryayanikashb · 3 Eyl
Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin Çin'in Uygur Özerk Bölgesi'ndeki İnsan Hakları İhlallerine Dair Raporunun ikinci yılında dünya genelinde müslümanlara yönelik insan hakları ihlalleri ve dünyada artan İslamofobiyle ilgili Anadolu Ajansına değerlendirmelerde
[Daha fazla göster](#)

eden Yanık, bu sürecin sistematik bir demografik dönüşüm olduğunu söyledi.

Derya Yanık kişisel X hesabından yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"BM insan hakları yüksek komiserliğinin açıkladığı raporlarından bahsediyorum, bizim kişisel görüşlerimiz veya ileri sürülen herhangi bir görüşten bahsetmiyorum. Raporun somut sonuçları itibarıyla Uygur Özerk Bölgesinde zorla yerinden etmenin yaygın ola-

... rak kullanıldığı, cezalandırma yöntemi olarak hapse atma, insanların üreme ve aile olma hakkının engellendiği, seyahat hakkının elinden alındığı, yani Çin'den dışarıya Çin'e seyahatin adeta bir cezalandırma sebebine dönüştüğü, din ve vicdan özgürlüğü ile alakalı sorunlardan bahsediyoruz. Geçen iki yıl içerisinde hiçbir değişiklik olmadı ve şikayetler devam ediyor. Uygur Özerk Bölgesi'nde demografik yapı da yıllar içinde çok değişti. 1970'lerde nüfusunun yüzde 80'e yakını Müslüman Uygur Türklerken, günümüzde nüfus %40 Müslüman Uygur Türkleri, %40 ise Han Çinlilerinden oluşmakta. Sistematik bir demografik dönüşüm olduğunu, insanların yerinden edildiğini görüyoruz."

Çin'in Türkiye'deki yumuşak gücü

Çin, dünyanın bir çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de yumuşak güç stratejileriyle nüfuzunu artırıyor. Bağış, eğitim ve kültürel diplomasiyle gönüllü bağımlılık ilişkileri kuruyor.

Çin, dünyanın bir çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de yumuşak güç stratejileriyle nüfuzunu artırıyor. Bağış, eğitim ve kültürel diplomasiyle gönüllü bağımlılık ilişkileri kuruyor. Uzmanları eğiterek bürokratik düzeyde nüfuzunu genişletiyor.

Çin Halk Cumhuriyeti, son yıllarda yalnızca ekonomik ve askerî gücüyle değil, aynı zamanda "yumuşak güç" stratejileriyle de dünya siyasetinde giderek daha etkin bir rol oynamaya başladı. Çin'in stratejisi, özellikle üçüncü dünya ülkelerinde etkisini gösterirken bu devletlerle sınırlı değil. Bu bağlamda, Türkiye de bu politikanın merkezinde yer alıyor.

Çin, geleneksel "haraç diplomasi" yöntemini modernize ederek kültürel, ekonomik ve diplomatik bağlarla çeşitli

ülkelerdeki nüfuzunu artırıyor. Çin'in Türkiye üzerindeki yumuşak güç stratejisi, hem hükümetler arası ilişkilerde hem de toplumsal algılarda derin etkiler yaratıyor.

KAMBOÇYA ÖRNEĞİ: BAĞIŞ VE YATIRIM DİPLOMASİSİ

Kamboçya'daki Ream Deniz Üssü'ne iki savaş gemisi bağışlayan Çin, yalnızca askerî gücünü değil aynı zamanda stratejik nüfuzunu da genişletiyor. Bu hamle, Çin'in bölgedeki varlığını pekiştirme ve müttefiklerini güçlendirme çabalarının bir parçası olarak okunabilir. Benzer şekilde, Afrika, Güney Asya ve Latin Amerika'da da benzer bağış diplomasisi örneklerine sıkça rastlanıyor. Bu strateji, Çin'in "büyük güç" olarak algılanmasını sağlarken, aynı zamanda gelişmekte olan ülkelerle

bağımlılık ilişkisi yaratıyor.

TÜRKİYE'DE EĞİTİM VE UZMANLIK DİPLOMASİSİ

Türkiye özelinde ise, Çin'in yumuşak güç stratejilerinin farklı bir boyut kazandığı gözlemleniyor. Son dönemde Çin, Türkiye'deki bakanlıklarda çalışan birçok uzmanı eğitim programlarına davet ederek bu kişilerin Çin'de eğitim görmesini sağlıyor. Bu davetlerin cazip hale getirilmesinde, tüm masrafların (uçak, konaklama, yeme-içme) Çin hükümeti tarafından karşılanması ve katılımcılara günlük harçlık olarak 180 yuan (yaklaşık 862 Türk lirası) verilmesi önemli bir rol oynuyor. Ayrıca, bu eğitim programları sonunda herhangi bir sınav ya da değerlendirme sürecine tâbi tutulmamaları, Çin'in Türkiye üzerindeki nüfuzunu artırma çabasının

bir göstergesi olarak gözler önüne seriliyor. Burada Çin, yalnızca ekonomik ya da siyasi değil, aynı zamanda bürokratik düzeyde de nüfuz kurarak, uzun vadeli etkiler yaratmayı hedefliyor.

YUMUŞAK GÜÇ MÜ, YENİ NESİL HARAÇ DİPLOMASİSİ Mİ?

Çin'in Türkiye'de uyguladığı bu strateji, kimi yorumcular tarafından "yeni nesil haraç diplomasisi" olarak değerlendiriliyor. Geleneksel olarak haraç, büyük güçlerin küçük devletlerden aldığı ekonomik ya da siyasi imtiyazlarla tanımlanırken, günümüzde bu kavramın dönüşüme uğradığını görüyoruz. Çin; eğitim, bağış ve yatırım gibi yumuşak güç unsurlarıyla Türkiye gibi ülkelerde "gönüllü" bağımlılık ilişkileri kurmaya çalışıyor. Bu bağlamda, yumuşak güç ile zorlayıcı diplomasinin iç içe geçtiği yeni bir dönemin başladığını söylemek mümkün.

BAĞIŞ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ: ÇİN'İN TÜRKİYE'DEKİ ETKİSİ

Çin'in Türkiye'deki yumuşak gücü sadece bürokratik düzeyde değil aynı zamanda kültürel diplomaside de kendini gösteriyor. Çin, Türkiye'de düzenlediği çeşitli kültürel etkinlikler, medya içerikleri ve burs programları aracılığıyla Türk toplumunda Çin'e yönelik olumlu bir algı oluşturmayı hedefliyor. Özellikle Çin Kültür Yılı ve Konfüçyus Enstitüleri gibi projeler, bu stratejinin somut örnekleri arasında yer alıyor. Bu tür etkinlikler aracılığıyla Çin, Türkiye'de sadece hükümet nezdinde değil, toplumun farklı kesimlerinde de kendine güçlü bir zemin oluşturuyor.

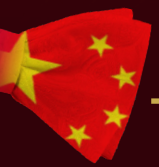
ÇİN'İN EĞİTİM PROGRAMLARININ UZUN VADELİ ETKİLERİ

Türkiye'den Çin'e gönderilen uzmanların Çin'de eğitim aldıktan sonra geri dönmeleri, uzun vadede Türkiye'nin karar alma mekanizmalarında nasıl bir etki yaratacağı sorusunu da beraberinde getiriyor. Çin'deki eğitim ve deneyim, bu uzmanların Çin'in siyasi ve ekonomik

modeline dair olumlu bir algı geliştirmesine yol açıyor. Uzun vadede, bu kişiler Türkiye'deki önemli pozisyonlara geldiklerinde, Türkiye-Çin ilişkilerinin daha da derinleşmesine katkıda bulunması kaçınılmaz hâl alıyor. Bu durum, Çin'in Türkiye'de sadece mevcut hükümetle değil, gelecek nesillerle de güçlü ilişkiler kurma amacıyla olduğunu doğruluyor.

ÇİN'İN YÜKSELEN GÜNEY LİDERLİĞİ VE TÜRKİYE

Çin'in Türkiye ve üçüncü dünya ülkelerinde uyguladığı yumuşak güç stratejileri, onun dünya siyaseti üzerindeki etkisini giderek artırdığını gösteriyor. Eğitim, bağış ve kültürel diplomasi gibi araçlarla, Çin yalnızca ekonomik ve askerî bir güç olarak değil aynı zamanda diplomatik bir dev olarak da konumunu sağlamlaştıırıyor. Bu stratejiler, Çin'in "Yükselen Güney" in lideri olma hedefine ulaşmak için attığı adımlar olarak değerlendirilebilir. Ancak, bu yumuşak güç stratejilerinin Türkiye gibi ülkeler üzerinde nasıl bir etki bırakacağı, uzun vadede daha net bir şekilde görülecektir.

Hindistan'da ilk Uygur Cemiyeti Kuruldu

Çin'in 6'da 1'ni oluşturan ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin sözde "Xinjiang (Yeni Toprak) Uygur Özerk Bölgesi" olarak adlandırdığı Doğu Türkistan'da yaşanan vahşetler, uzun yıllardır uluslararası toplumun gündeminden düşmüyor. Çin'in Batı'ya açılan kapısı konu-

mundaki bölge zaman zaman Karşılıklı suçlamaların tam ortasında bulunuyor. Jeopolitik öneme sahip topraklar, Çin'in yüzlerce yıllık planı olan "Bir Kuşak ve Bir Yol" Projesi'nin de en önemli kavşak noktası.

Çin hızlı kalkınıp ABD ile boy

ölçüyecek boyuta gelirken bu ülkeye dair bilinenler de sınırlı. Bu durum kendisini kültürel olarak da, toplumsal olarak da her alanda gösteriyor.

Doğu Türkistan bölgesi, Moğolistan, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Afga-

nistan, Pakistan ve Hindistan olmak üzere 8 ülke ile komşu. Orta Asya'nın ortasında 5.700 kilometreden fazla kara sınır hattına sahip. Ve bu devasa coğrafyada 13 ayrı etnik grup ve yaklaşık 35 milyon kişi yaşıyor.

Burada çoğunluğu Uygur, Kazak, Tatar, Kırgız, Hui, Moğollardan oluşuyor Çinliler ise %40. Uygurların büyük ço-

ğunluğu İslam dinine inanıyor.

Ancak Çin'in acımasız baskısına karşı yurt mekanlarını terk ederek dünyanın dört bir tarafına dağılan Uygurlar, bulunduğu ülkelerde de gelenek-göreneklerine bağlı birer toplum olabilmek adına kendi varlık mücadelesi verirken 1949'dan beri Çin Komünist Parti esaretindeki Ana vatanın bağımsızlık davasını güdüyor.

Uygur Toplumunun yoğun olarak yaşadığı ülkeler arasında başta Kazakistan, Türkiye, Kırgızistan, Suudi Arabistan, Özbekistan, ABD, Avrupa ülkeleri ve Hindistan bulunuyor. Her ne kadar Batı ve Avrupa'da yaşayan Uygurlar, örgütlenmiş ve kendi toplumunu oluşturmada kısmen başarılarla imza etmiş olsalar da, Hindistan gibi bazı devletlerde uzun yıllar önce göç etmelerine rağmen konjonktürel sebeplerden dolayı dağınık hayat sürmüşlerdir.

Konu açılmışken, Hindistan'ın Uygur Davası için önemine değinmekte fayda var. Zira Hindistan, Çin'in güvenlik tehditleriyle karşı karşıya kalan komşu ülkeler arasında ilk sırada geliyor. Hindistan-Çin ilişkileri, jeopolitik risklerin yanı sıra, anlaşmazlıkları nedeniyle de zaman zaman silahlı

çatışmalara sahne olurken epeydir gergin seyrediyor.

Halı hazırda sürgündeki Tibetlilerin mevcudiyeti ve bağımsızlık davasının karargahı konumunda olan Hindistan, Çin'e karşı her cepheden müttefiklerine açık kapı bırakıyor.

Bu bağlamda Hindistan'daki Müslümanların ve Çin tehdidine karşı müttefiklerin Doğu Türkistan meselesinde desteğinin kazanılması amacıyla 8 Eylül Türkiye merkezli Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliğinden (UDTSB) bir Uygur heyet Hindistan'da resmi ziyaretler gerçekleştirdi.

UDTSB Başkanı Sn. Hidayetullah Oğuzhan, Birlik genel sekreteri Sn. Abdurşit Eminhaci ve beraberindekiler 9 Eylül Hindistan Parlamento

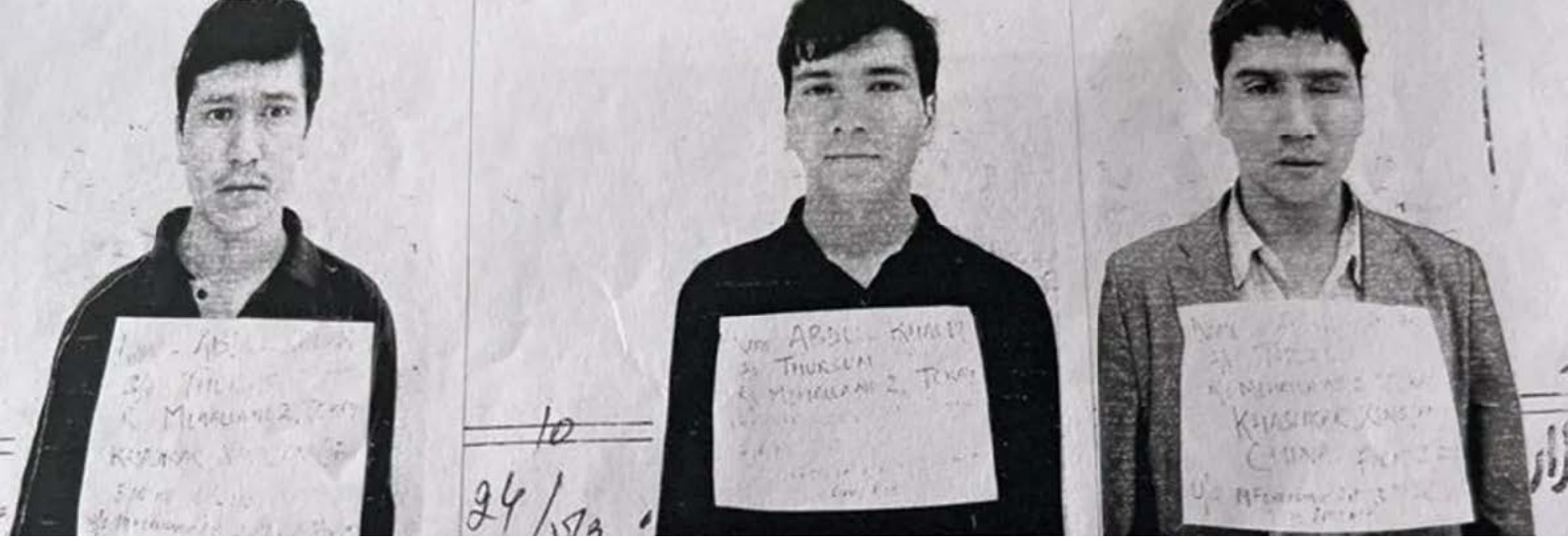
üyesi ve aynı zamanda Çine Karşı Uluslararası Parlamentolar Koalisyonu üyesi Senatör Sn. Shri SUJEET KUMAR ile makamında ağırlandı.

Görüşmede, Doğu Türkistan meselesinin Hindistan parlamentosunda ve Hint toplumunda gündeme getirilmesi konusu ele alındı. Ayrıca Çin zulmünden kaçarak Hindistan sınırlarını kaçak geçtikleri için 11 yıldır Hindistan'da tutuklu bulunan Uygurların serbest kalması hususuna da değinildi.

Bilindiği kadarıyla 12/06/2013 tarihinde, Doğu Türkistan'daki Kaşgar şehrinin Kargalık ilçesinden, Uygur asıllı Thursum'un oğullarından şu an Haryana eyaletindeki Karnal hapishanesinde tutuklu 30 yaşındaki Adil Thursum 27 yaşındaki

Abdul Khaliq Thursum ve 26 yaşındaki Abdul Salamu Thursum adındaki üç Uygur genç (kardeşler), Çin zulmünden kaçmak için Hindistan-Doğu Türkistan-Ladakh sınırını kaçakgeçerken, Hindistan'ın Sultanchusku bölgesinde askerler tarafından tutuklanıyor. Uygurların avukatlığını yapan Sn. Muhammad Shafi Lassu, konya ilişkin sorularımızı cevaplarırken, Hint polisi onları tutukladığında 16,17 ve 19 yaşında olduklarını hatırlatırken, sırasıylacezalarını çektikten sonra, 25/12/2022'de Hint yetkililer onları katı Kamu Güvenliği Yasası (PSA) uyarınca suçlayarak 10 yıl hapis cezasına hükmettiğini ifade etti.

Türkiye'den gelen Uygur heyet bu sorunun çözümü için Hindistan'daki bir çok

parlamento üyeleri ve Hint Düşünce kuruluşu başkanları, Hindistan'ın eski Pekin Büyükelçisi başta olmak üzere Hindistan'ın Yurtdışında görev yapan çeşitli ülkelerdeki Büyükelçileri, yabancı diplomat, üst düzey devlet yetkilileri, akademisyen, gazeteci, Tibet'in ruhani lideri Dalay Lama'nın Temsilcisi JIGME JUNGNEY ve Eski Hindistan Dışişleri bakanı Sn. Shyam SARAN gibi önemli şahsiyetlerle bir araya gelerek, Doğu Türkistan'ın tarihsel ve reel vaziyetiyle ilgili konular da Hint toplumunu bilinçlendirmek ve ülkede Doğu Türkistan davasının güçlendirilmesi için dayanışma ve işbirliği müzakereleri, en önemlisi de Hindistan basınında Doğu Türkistan meselesinin geniş çaptı gündeme getirilmesi hususları istişare etti.

Ayrıca Uygur heyet, Hindistan'da ilk Uygur Cemiyetinin kurulduğu müjdesini paylaşırken Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği Hindistan vekili ve aynı zamanda Hindistan Uygur Cemiyeti başkanı Sn. Wasim Abdullah'ın yeni görevinde nice başarılarla imza atması için hayırlı temennilerde bulundu.

Uygur heyetin Hindistan temasları sürerken, UDTSB ve yeni kurulan Hindistan Uygur Cemiyetinin öncülüğünde Hindistan'daki Uygurların bir araya geldiği önemli bir buluşma gerçekleştirildi.

Toplantıya, Ladakh, Kargil, Srinagar ve Yeni Delhi'deki Uygur temsilcilerinden 12 kişi katıldı. Uygur topluluğunun Hindistan'daki durumu, so-

runları ve kültürel birikimlerini koruma konusundaki çabalarına odaklanan toplantının açılış konuşmasını UDTSB Başkanı Hidayet Oğuzhan yaptı.

Oğuzhan, Doğu Türkistan diasporasının önemine değinerek, Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği'nin faaliyetleri ve Doğu Türkistan'daki durum hakkında katılımcılara bilgi verdi. Oğuzhan, Hindistan'daki Uygur topluluğunun, Doğu Türkistan davasına küresel çapta destek sunabilmesi için daha örgütlü ve birlik içinde hareket etmesi gerektiğini vurguladı.

Toplantıda söz alan Avukat Sn. Muhammed Sharing Lasso, Uygurların haklarını savunmada kolektif hareket etmenin önemine değindi. Lasso, Hin-

distan'daki Uygur diasporasının daha etkin bir dayanışma ağı kurması gerektiğini belirtti.

Yeni kurulan Hindistan Uygur Cemiyeti'nin Başkanı Vasim Abdullah ise cemiyetin vizyonu, misyonu ve planlarını paylaşarak, Hindistan'daki Uygur topluluğunu bir araya getirerek sosyal refah ve kültürel birlik sağlama hedefini açıkladı. Cemiyet, Uygur kültürünü Hindistan'daki kamuoyuna tanıtmak, Uygur topluluğunun birliğini güçlendirmek ve uluslararası platformlarda daha güçlü bir şekilde temsil etmek amacıyla çeşitli projeler geliştireceğini açıkladı.

Toplantı, Hindistan'daki Uygur diasporasının daha güçlü

bir şekilde örgütlenmesi ve küresel Uygur davasına destek sağlaması amacıyla atılacak adımların tartışılmasıyla sona erdi.

Bu doğrultuda UDTSB genel sekreteri Sn. Abdureşit Eminhacıyla röportaj yaptık.

Eminhacı Ülkedeki Uygur Toplumunun durumunu anlatarak şunları söyledi: "Hindistan'daki Uygur topluluğunun çoğunluğu, Doğu Türkistan'a komşu olan Ladakh'ın Leh ve Kargil şehirlerinde, ayrıca Cammu ve Keşmir'in Srinagar kentinde yaşamaktadır. Hindistan'a ilk göçleri 1950'lerde olmuştur. Günümüze kadar ikinci, üçüncü ve dördüncü hatta beşinci nesle kadar devam etmiştir.

Hindistan da bulabildiğimiz en yaşlı Uygur Türkü de üçüncü nesle denk geliyor. Biz konuştuğumuz Uygurlar ilk göç zamanında zaten savaşlar yaşanmış, dil eğitiminin eksik olduğu dönemler olduğu için gelenler de savaş sonrası dil eğitimi, ana dil konularında çok dikkat etmediğinden dolayı ikinci nesilden itibaren Uygur dilini tamamıyla unutulmuş bir durumda olduğunu öğrendik. Bu yüzden kendileri yaşadığı bölgenin dilini yani Keşmir dili benimsemiş, bazıları ise İngilizce konuşmayı tercih ediyorlar.

Bazıları Uygurca konuşmaya çalışıyorlar ama onlar çok az sayıda. Çoğunlukla Uygur kültürüne bağlı olarak yaşı-

yorlar, örneğin geleneksel giysileri ve yemek kültürlerini kuruyabilmiş, Uygur mutfağını yaşatmayı başarmışlar. Uygur yemekleri Keşmir'de de bilinen yemekler türünden olduğunu ve çok güzel şekli korunduğunu, yerel halkında sevdiği bir mutfak olduğunu gördük. Bir de yaşam alanları Ladakh, Keşmir eyaletlerinde yoğunlaşıyor, genellikle turizm ve ticaretle daha çok ilgililer, bunun dışında Dehli'de olan az sayıda memur kesimi olduğunu biliyoruz. Burada evlenip diğer ülkelere gidenler ya da Hindistan içerisine Dağılanlar var. Özellikle buradaki yerel halklarla evlilik konusunda açık olduğunu gördük, mesela çoğunun anne veya babaları yahut eşleri Hintliydi. Bir başka küçük bir detay var. O

da buradaki Uygurlar kendilerini Uygur değil, hor olarak adlandırmış, herkes onları hor olarak biliyor. Mesela isimlerinin arkasına ya da önüne hor kelimesini ekliyorlar. Yerel haklarda onları hor kelimelerini kullanarak çağırıyorlar. Toplam 300 civarında Uygur ailenin yaşadığını öğrendik. Bu Uygurlar zaman zaman Doğu Türkistan'daki akrabalarıyla da iletişim kurmaya çalışmışlar hatta bize yazışmalarını da gösterdiler, hemen hepsi mektup ve posta yoluyla irtibat kurmaya çalışmışlar. Ülkedeki Uygurlar ise dağınık yaşadığından ötürü veya ekonomik ve diğer koşullar nedeniyle bir araya gelememişler. Bu yüzden UDTSB olarak yaptığımız Hindistan ziyaretimizde büyük misyonumuzdan bir

tanesi de Hindistan'daki Uygur Toplumunu bir araya getirmek, onlara sosyalleşme ve bütünleşmeyi, dayanışmayı ve barışmayı hedefleyen bir müessese kurmayı niyet etmiştik. Böylece Hindistan'daki ilk Uygur cemiyetini kurduk.

Bu minvalde 14 Eylül Hindistan'da Uygur Toplumu Kardeşlik Buluşmasını gerçekleştirdik. Bu buluşmanın toplumun tekrardan Uygur kimliğinin esas unsurlarından olan dil yöresel giysiler, kültürel diğerler özelinde tarihi hafızayı geri kazanmaları için çaba sarf ettik. Böylece Hindistan Uygur toplumunun yurt dışındaki diğer Uygur diasporasıyla iletişim Kurmasını kolaylaştırmayı hedefliyoruz."

Çin'den Soykırımı gizleyen yeni hamle

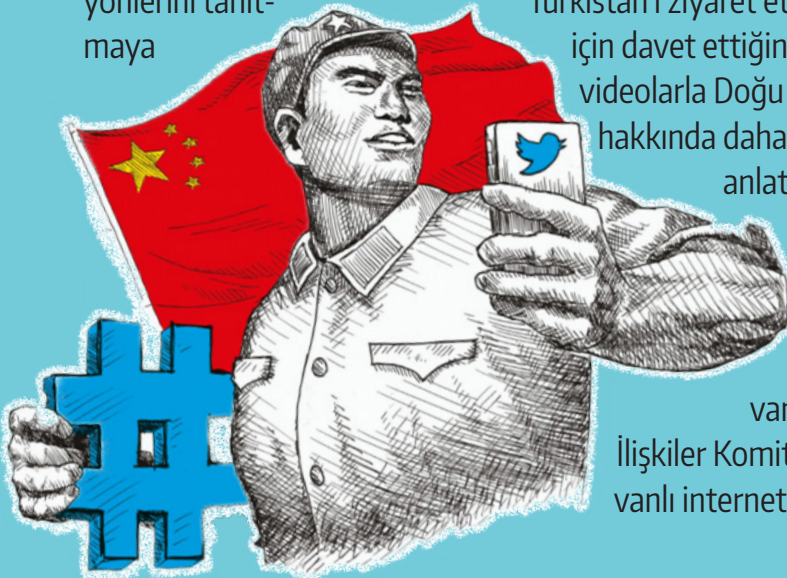
Çin rejimi, Doğu Türkistan'da işlediği sistematik soykırım politikalarını gizlemek için ünlü video Blogger'ları bölgeye davet ederek propaganda yapmalarını istiyor.

Çin yönetimi, Doğu Türkistan'da uyguladığı soykırım politikalarını gizlemek ve uluslararası toplumdan gelen eleştirilere yanıt vermek amacıyla yeni bir propaganda stratejisi geliştirdi. Çin hükûmeti son dönemde yabancı video blogger'ları Doğu Türkistan'a davet ederek bölgenin olumlu yönlerini tanıtmaya

çalışıyor. Ayrıca bu kapsamda, uluslararası bir iletişim merkezi de kurularak Doğu Türkistan'ın ekonomik gelişim ve kültürel öğelerini vurgulayan içerikler üretiliyor. TAYVAN, ÇİN'İN PROPAGANDA FAALİYETLERİNİ SORUŞTURUYOR Tayvan yönetimi, Çin'in Tayvanlı internet fenomenlerini Doğu Türkistan'ı ziyaret etmeleri için davet ettiğini ve bu videolarla Doğu Türkistan hakkında daha olumlu bir anlatı oluşturmaya çalıştığını belirtti. Tayvan'ın Çin ile İlişkiler Komitesi, Tayvanlı internet fenomen-

lerinin Çin hükûmetinden para alıp almadığını ve Tayvan'ın karşı entegrasyon yasalarını ihlal edip etmediklerini araştırdıklarını açıkladı.

ÇİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ PROPAGANDA ÇABALARI Çin, 2024 başından itibaren yabancı gazeteciler ve video blogger'ları Doğu Türkistan'a davet etmeyi sürdürüyor. Çin'in resmî medyası, bu yabancı ziyaretçilerin bölgedeki ekonomik başarılar, dini özgürlükler ve etnik birleşimi gözlemlediklerini belirtti. Uzmanlar, Çin'in bu ziyaretleri sıkı şekilde kontrol ederek, yabancı internet fenomenlerinin

yalnızca Çin'in istediği pozitif mesajları yaymasını sağladığını ifade ediyor. ÇİN'İN PROPAGANDA STRATEJİLERİ VE ULUSLARARASI TEPEKİLER Uzmanlar, Çin'in Doğu Türkistan'daki soykırım ve baskı politikasını

gizlemek için benzer propaganda stratejileri kullandığını ve bu stratejilerin başarılı olduğunu belirtiyor. Çin'in, uluslararası toplumu kendi istediği anlatıya ikna etmek amacıyla sosyal medya üzerinden geniş çapta içerik yaydığı ifade ediliyor. İnsan hakları gruplarının, bu propaganda çabalarına karşı etkili bir şekilde yanıt vermek için daha dikkat çekici

ve bilgilendirici içerikler üretmeleri gerektiği vurgulanıyor.

Türkistan Press Editörü Muhammed Ali ATAYURT Konu ile ilgili, Çin Komünist Partisinin (ÇKP) yıllar süren acımasız baskısının ardından Doğu

kalan büyük bölümünde bir milyondan fazla Uygur çocuk giderek artan sayıda ailelerinden alınarak dillerinin ve kültürlerinin yasak olduğu Çin yatılı okullarına kapatılırken, Uygur kadınların sistematik olarak kısırlaştırıldığını, Erkek-

Türkistan'ı bir turizm noktasına dönüştürmeye çalıştığını, son 8 yıldır Doğu Türkistan'ın dünyadan izole bir şekilde yeniden dizayn edildiğini, Havayollarının art arda açılmasının ise hem iç hem de dış turizmi teşvik ederek 2017'de başlatılan soykırıma yönelik yabancı eleştirileri engellemeyi ve bölgedeki sözde kalkınma ve "Mutlu Uygur" tablosunu gören yerli ve yabancı turistleri destekçi olarak kazanmayı hedeflediğini, Oysa yurdun saklı

lerin çoğu Toplama kampında veya Cezaevlerinde işkenceye maruz kalırken, sağlam olanlarında zorla çalıştırılmakta olduğunu değerlendirdi.

Çin Uygur Tıbbını yok ediyor

Çin rejimi, Uygur tıbbının uzun tarihi ve Halk arasındaki etkisini, sahiplenmeye ve ortadan kaldırmaya çalışıyor.

Çin'in Doğu Türkistan'ı işgalinden bu yana Uygurlar, Tıbbi alandaki mucizevi buluşlarını ve ata miras tarifeleri korumaya çalışıyor. Ancak gelenen noktada Kültürel miras olan Uygur tıbbındaki meşhur reçeteler Çin tıbbi kategorisine alınmış, ve Çince adlandırılıp benimsenirken, Çin tıbbında ezelden var olan ilaçlarmış gibi lanse ediliyor ve Uygur Tıbbına ait olduğu inkar ediliyor, bu mucizevi buluşlar resmen işgal güçleri tarafınca gasp ediliyor. İstiqlal TV ekibinin elde ettiği

bazı belgelere göre, Çin rejimi Uygur tabiplerin yıllardır muhafaza ettiği düzinelerce sabit kaynak tarifeli ilacı benimseyerek, sözde "Xinjiang Zhongyi İlaçları, Ulusal İlaç Uzmanları Eczacılık Ambarı" kurduğu ve fikri mülkiyet, kültürel miras hırsızlığını sürdürdüğü öğrenildi.

138 UZMAN KONTENJANI AÇILDI

Çin'in resmi haber ajansı Halk Ağı'nda 6 Eylül yer alan bilgiye göre, sözde "Xinjiang Uygur

Özerk Bölgesi" İlaç Denetleme İdare Bürosu, yakın zamanda sözde "Xinjiang Zhongyi İlaçları ve Ulusal İlaç Uzmanları Eczacılık Ambarı"nın kurulduğunu, bunun için Doğu Türkistan içinden ve Çin illerinden 138 uzman kontenjanı açıldığını ve üç yıl boyunca işe alımların devam edeceğini açıkladı.

Haberde, sözde "Xinjiang Zhongyi İlaçları ve Ulusal İlaç Uzmanları Eczacılık Ambarı"nda çalışacak 138 uzman için bilimsel araştırma enstitüleri, üniversiteler, tıbbi kurumlar,

Eczacılık ve pedikür, botanik, üretim kalitesi yönetimi ve standardizasyon, danışmanlık, kayıt ve idari yönetim alanlarında nitelikli personele ihtiyaç olduğu vurgulanıyor.

HALK ARASINDA MEŞHUR VE KADİM TARİFLER

İşe alınan uzmanların sözde “Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi” tıp standardizasyon projesi kapsamında, halk arasında meşhur ve kadim tarifler, standartlaştırılmış ekim ve Çin tıbbi malzemelerinin uyumu, yetiştirilmesi, Çalışma prosedürleri, teknik rehberlik belgeleri ve uzmanlık sertifikaları vb. konularda teknik danışmanlık vereceği belirtilirken Uygur tıbbi ilaçlarının bilimsel araştırma konularında araştırılması Çin tıbbıyla ilişkisi ve standardizasyonuna yardımcı olacağı ifade ediliyor.

“UYGUR TIBBİ” YERİNE “ULUSAL Tıp” ADLEDİLMESİ

İşgalci Çin son yıllarda, Uygur tıbbında tanınan bilim adamlarının nesiller boyu süren araştırmalarıyla geliştirdiği Uygur tıbbi tariflerini, kendi uyarlaması ve Çin tıbbının bir parçası olarak sunmak için “Uygur tıbbi” yerine “ulusal tıp” terimini daha fazla kullanmaya başladı.

Bu bağlamda geçtiğimiz 2 Eylül’de, Çin İlaç İdaresi’nin resmi web sitesi, arasında, Çin İlaç İdaresi işbirliğiyle oluşturulan “Antik mucizevi Geleneksel Tıp Reçeteler Kataloğu (Cilt 2)” adlı kitabın da bulunduğu bazı belgeleri yayımladı. Katalogda, 38’i Uygur tıbbına ait kadim reçetelerden oluşurken, toplamda 217 çeşit reçeteli ilaç tarifeleri yer alıyor.

2000’DEN FAZLA ETKİLİ İLAÇLAR BULUNUYOR

Uygur Tıbbında başta soğuk algınlığı, grip, hepatit A, hepatit B, kronik bronşit,

beyin damar hastalıkları, artrit, cüzam, kırık, sedef, çiçek vb. hastalıkların tedavisi üzerinde önemli etkileri olan 2.000’den fazla kadim reçeteli ilaçlar olduğu biliniyor.

Türkistan Press Editörü Muhammed Ali ATAYURT Konu ile ilgili, Çin’in Doğu Türkistan’ı işgal ettiği günden bu yana, Uygurların bütün kültürel değerlerini yok etmeye çalıştığını, Çin’in son yıllarda Doğu Türkistan’da açıkça gerçekleştirdiği soykırıma paralel olarak, Uygurların Milli kültür miraslarının yerine geçmek için hareket ettiğini, (Çin) kültür dayatmasıyla Uygurlara karşı asimilasyon uyguladığını, bu doğrultuda Çin tıbbından farklı olan her değeri yok etmek, özellikle Uygur tıbbını ortadan kaldırmak istediğini ve yerine Çin geleneksel tıbbi ve Eczacılık yeteneğini geçirerek Uygur Tıbbını Çinileştirmeye çalıştığını kaydetti.

Gazeteciler Doğu Türkistan için bir araya geldi

Türk ve Arap Medyası, TV kanalların temsilcileri ve gazeteciler Doğu Türkistan'daki gelişmeleri birincil kaynaktan takip etmesini sağlamak amacıyla düzenlenen Basın kahvaltısında buluştu.

Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliğinin (UDTSB) ev sahipliğinde Türk ve Arap Medya kuruluşları, çeşitli TV kanallarının temsilcileri ve gazeteciler İstanbul'da düzenlenen basın kahvaltısında buluştu.

İletişim Platformu'nun desteğiyle UDTSB tarafından Fatih Neslişah Sultan Kültür Merkezi'nde düzenlenen basın toplantısına, birçok farklı medya kuruluşlarından olmak 40'tan fazla gazeteci katılım sağladı.

Toplantıda açılış konuşması yapan UDTSB Başkanı Sn. Hidayetullah Oğuzhan, Doğu Türkistan meselesinin medya-

da daha çok yer bulması adına Çin zulmüne maruz kalarak demografik yapısı değiştirilen Doğu Türkistan meselesinin medyada daha fazla gündeme gelmesi için gazetecilere çağrıda bulundu. "KENDİMİZİ EN İYİ İFADE EDEBİLDİĞİMİZ TEK ÜLKE TÜRKİYE"

Oğuzhan, "Doğu Türkistan meselesi şu anda herkesin bildiği gibi dünya kamuoyunda, özellikle batı dünyasında ciddi bir şekilde gündeme geldi. Tabi ki Türkiye'de 85 milyon Anadolu insanı Doğu Türkistan meselesine hem etnik hem de kültür ve medeniyet bağlarımızdan dolayı en içten desteği veriyor-

lar. Doğu Türkistan camiasının kendisini en iyi ifade edebildiği tek ülke Türkiye. Doğu Türkistan davasının ümmetin bir meselesi olarak görülmesi ve Türk dünyasının bu meseleye kandaşlık noktasından da önem vermesini istiyoruz. İnsanlık açısından zaten diasporamız her yerde. Onun için Doğu Türkistan meselesinin sadece konjonktürel, siyasi, dış politikaya bağlı değil, yaşanan katliamlar nedeniyle sırf Batılı ülkelerin sahip çıkmasıyla bu meselenin yok sayılmasını istemiyoruz." dedi. "AMACIMIZ DOĞRU BİLGİ AKIŞINI SAĞLAMAK" Filistin sorunu ve Doğu Türkistan'da yaşananla-

rın neredeyse aynı tarihlerde başlayan ve kanamaya devam eden iki yara olduğunu belirten İletişim Platformu Başkanı Yusuf Ziya Çataklı, "Biri Kudüs dolayısıyla daha çok gündemde ve sesini duyurabiliyor ama çözüm üretmiyor. Diğeri Doğu Türkistan. Büyük bir nüfusun içerisinde kaybolmuş bir coğrafya. Sesini kimse duymuyor. Yaşanan zulümleri kimse bilmiyor. Bu süreçte yaklaşık 35 milyon insan kurban edilmiş, bu durumu insanların, dünyanın çoğu bilmiyor. Karşılarında güçlü olan Çin var. Türkiye'den rahatlıkla gazetecileri götürüp istediğini gösterebilir. Zulüm altında olan Doğu Türkistanlı Müslümanlar sesini duyuramıyor veya başkaları bunu manipüle edebiliyor. Biz de gazeteciler olarak doğru bilgiye ulaşmak adına böyle bir buluşma gerçekleştirdik." dedi.

ÇİN'E KARŞI AMANSIZ MÜCADELE

Akabinde Doğu Türkistan'a yönelik çalışmalarıyla biline İstiqlal TV genel koordinatörü

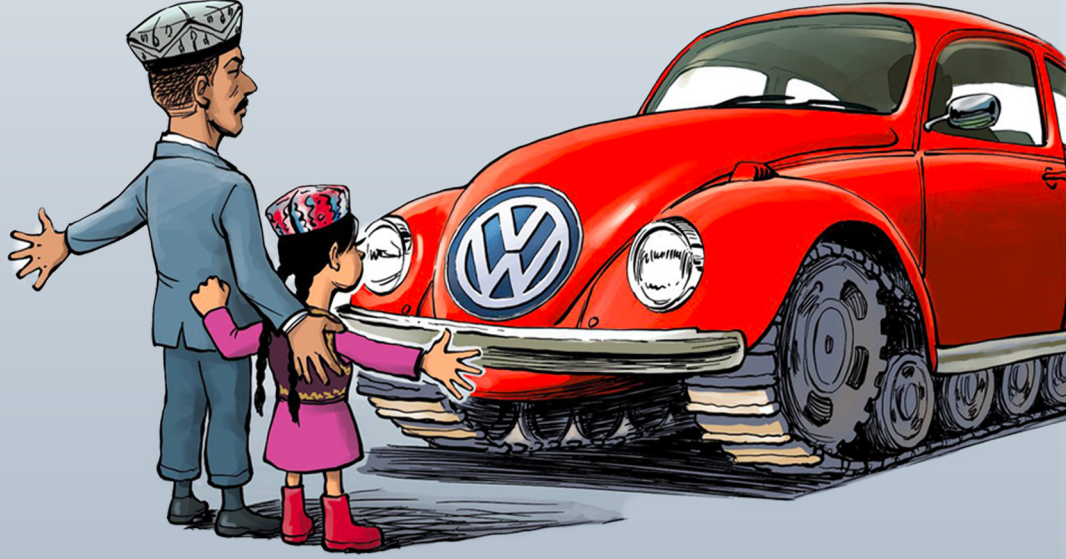
Muhammed Ali Atayurt ise İstiqlal Medya gurubu tanıtarak Uygur halkının düşünce, ifade özgürlüğü, basın ve yayın özgürlüğünün hiç olmadığını, kendini ifade edebileceği tam bağımsız basın yayın kuruluşunun olmayışı, Doğu Türkistan davasının ne denli sahipsiz ve vahim durumda olduğunun göstergesi olduğundan bahsederken, Çin tarafından defalarca saldırıya uğramalarına ve sonu kesilmeyen şikayet ve dış işleri ve bürokratik düzeyde alenen hedef gösterme vb. kat be kat zorluklara rağmen verilen amansız mücadele sonucu, hem Uygur halkı nezdinde saygınlık kazandığını, gazeteciler ve medya mensupları tarafından da itimat edildiğini ifade etti. Ayrıca Çin entrikalarına karşı, her türlü operasyonlara anında ve etkili bir şekilde karşı koymak için duygusallıktan uzak, gerçek anlamda habercilik ilkesine bağlı faaliyet yürüttüğünün bilinmesini istediğini, bunun için bütün medya mensuplarıyla her türlü işbirliğine hazır olduklarını söyledi.

Doğu Türkistan'da yaşanan hak ihlalleri ile ilgili çalışma yapan Doğu Türkistan İnsan hakları izleme Derneği raporörlerinden Feyza Pınar Kılınç da yaşanan insan hakları ihlallerini rapor haline getirerek kamuoyu ile paylaştıklarını söyledi.

ETKİNLİĞE KATILAN KURULUŞ VE GAZETECİLER

Etkinliğe UDTSB, İletişim Platformu, ethrwork ve İstiqlal Medya Gurup başta olmak üzere, TRTHaber, TGRTHabertv, Tvnet, Akittv, Ulketv, TV5televizyonu, TC_istanbul, TürkiyeGazete_Anadolujansi, Haber7, Yenisafak, Kanal9TR, Vatangazete, İlkeHaberajansi, TRTworld, AlArabiya, Qatar Sabah, Ntv, Superhaber, TRT1, Sgdd_asam, BBN_Haber, TurkArabMedia, Dirilispostasi, Akpartiistanbul, Alsharqiyatv, Rafidainnews, YeniYemen_Ar, Dohanews gibi önemli Türk ve Arap medya kuruluşları ve gazeteciler iştirak etti.

VW'in Sahte Denetimi İfşa oldu!

Volkswagen'in (VW) Urumçi'deki fabrikalarında Çin'in köle işçi çalıştırma suç ortaklığını aklamaya yönelik bariz girişimlerini ortaya koyan sızdırılmış bir denetim raporu açıklandı

Uygur Hareketi (CFU), Volkswagen'in (VW) Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) Urumçi'deki soykırım politikalarındaki suç ortaklığını aklamaya yönelik bariz girişimlerini ortaya koyan ve Washington adreslerine gönderilen sızdırılmış bir denetim raporunu açıkladı.

Uygur Hareketi (CFU), Volkswagen'in (VW) Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) Urumçi'deki soykırım po-
li-

tikalarındaki suç ortaklığını aklamaya yönelik bariz girişimlerini ortaya koyan ve Washington adreslerine gönderilen sızdırılmış bir denetim raporunu açıkladı.

Uygur Hareketi (CFU), Volkswagen'in Guangdong Liangma Law tarafından yürütülen ve Berlin

merkezli danışmanlık şirketi Löning tarafından denetlenen denetim, en temel uluslararası sosyal hesap verebilirlik standartlarını karşılayamadı. Volkswagen'in zorla çalıştırma iddialarından aklandığına dair iddiaları sadece yanıltıcı değil, aynı zamanda VW'yi dünyanın

en kötü insan hakları zulümlerinden birine bulaştıran kasıtlı bir örtbasın parçası olduğunu gösterdi.

VW'nin Aralık 2023'te yaptığı denetimde Urumçi'deki fabrikasında "zorla çalıştırma ya dair herhangi bir bulguya rastlanmadığı" iddiası, Uygur Hareketinin Ağustos 2024'te özel olarak ele geçirdiği bu sızıntı denetim raporuyla tamamen çürütülmüş oldu.

BULGULAR İNSAN HAKLARININ İHLAL EDİLDİĞİNİ GÖSTERİYOR

Financial Times, Der Spiegel ve ZDF ile paylaşılan bulgular, denetimin, VW'nin daha önce uygulandığını iddia ettiği işçi gizliliği ve kapsamlı görüşmeler de dahil olmak üzere SA8000 standardının önemli unsurlarını göz ardı ettiğini ortaya koymaktadır.

Ne Liangma ne
de Löning

SA8000 denetimlerini gerçekleştirmek üzere akredite edilmiştir. Aslında, Liangma'nın hukuk firmasının baş uyum sorumlusu Clive Greenwood, uzun bir bar işletmeciliği kariyerinin ardından kısa bir süre önce kendini uyum sorumlusu olarak yeniden keşfeden eksantrik bir figür, VW denetimi için işe alınmadan sadece bir yıl önce "Çin'de bir SA8000 denetiminin değeri nedir?" sorusuyla birlikte bir yığın fıstık resminin yer aldığı bir gönderi yayınladı. Bu tutarsızlıklar, Çin hükümetinin Uygurları soykırım, zorla çalıştırma ve asimilasyon programlarına tabi tuttuğu Doğu Türkistan'da VW'nin zorla çalıştırma değerlendirmesinin güvenilirliği konusunda ciddi şüphe uyandırmaktadır.

KIRMIZI BAYRAK KALDIRILDI!

VW'nin yanlış güvencelerinin gerçek dünyada sonuçları olmuştur. Aralık 2023'te, küresel bir endeks sağlayıcısı olan Morgan Stanley Capital International (MSCI), zorla çalıştırma konusundaki endişeler nedeniyle ESG odaklı yatırımcıların VW hisselerini

satın almasını engelleyen "kırmızı bayrağı" kaldırdı. Bu karar, VW'nin yatırımcıları ve küresel toplumu yanıltmak için bilerek yaydığı açık yalanlara dayanıyordu.

Uygur Hareketi başkanı Ruşen Abbas Hanım Efendi Volkswagen'in eylemlerini kınayarak şunları söyledi: "Bu sadece basit bir gözetim değil; temel insan onuruna kasıtlı, soğukkanlı bir ihanettir. Volkswagen'in dürüst davranmaya başlaması için daha kaç skandala karışması gerekiyor? Volkswagen'in aldatmacası ve gizlemesi, küresel insan hakları topluluğuna ve Çin'in insanlığa karşı işlediği suçlar nedeniyle hapishanelerde veya zorunlu çalışma kamplarında kalan kız kardeşim Dr. Gülşen Abbas gibi milyonlarca mağdura doğrudan bir hakarettir. Masum insanların sömürülmesinden ve acı çekmesinden kazanç sağlamak ahlaki iflasın doruk noktasıdır. Volkswagen Uygur anavatanından derhal çıkmalı ve soykırıma karşı kesin bir tavır almalıdır. Bu hatalı bir denetimle ilgili değil, bir şirketin bilerek Uygur halkının yaşamı yerine kârına öncelik vermesiyle ilgilidir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan BM'de Uygurları savundu

Birleşmiş Milletler 79. Oturumunda konuşan Cumhurbaşkanı Sn. Recep Tayyip Erdoğan "Uygur Türklerinin hak ve özgürlüklerine değindi.

Birleşmiş Milletler 79. Oturumunda konuşan Cumhurbaşkanı Sn. Recep Tayyip Erdoğan "Uygur Türklerinin hak ve özgürlüklerine değindi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler (BM) 79. Genel Kurulunda dünya liderlerine seslendiği konuşmasında Başta Filistin ve Doğu Türkistan olmak üzere, dünyanın farklı bölgelerindeki Müslümanların zulüm altında olduğunu ve Uluslararası

barış ve güvenliğin imtiyazlı 5 ülkenin keyfine bırakılmayacak kadar önemli olduğuna şahitlik edildiğini kaydetti. GAZZE'DE 353 GÜNDÜR KATLİAM YAŞANIYOR!

Bunun en dramatik örneğinin Gazze'de 353 gündür devam eden katliam olduğunu vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, 7 Ekim 2023'ten beri aralıksız süren İsrail saldırılarında 41 bini aşkın Filistinlinin hayatını kaybettiğini aktardı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, çoğu çocuk ve kadın 41 bin insanın acımasız bir şekilde hayattan kopartıldığının altını çizerek, yine çoğu çocuk 10 binden fazla Gazzeli'nin nerede olduğunu kimsenin bilmediğini, aynı şekilde 100 bine yakın insanın yaralandığını ve sakat kaldığını bildirdi. Zor şartlar altında görevini yapmaya çalışan 172 gazetecinin öldürüldüğünü de anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in saldırıları sonucunda Gazze'nin dünyanın

en büyük çocuk ve kadın mezarlığı hâline geldiğine işaret ederek “17 binden fazla çocuk İsrail’in kurşunlarının, bombalarının hedefi oldu” dedi.

İSLÂM VE YABANCI DÜŞMANLIĞI YAYILIYOR!

Kıbrıs meselesi, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki barış süreci, Afrika ilişkilerinden ve Libya’da istikrarın tesisine kadar pek çok önemli konuları gündeme getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, İslâm ve yabancı düşmanlığı ile ırkçılığın zehirli bir sarmaşık gibi dünyayı sarmakta olduğunu gördüklerini vurgulayarak, “Camilere ve mukaddes kitabımız Kur’an-ı Kerim’e yönelik saldırılara şahit olmadığımız neredeyse tek bir gün yok. Avrupa’nın ortasında etnik ve dini kimlikleri nedeniyle insanların evleri ateşe veriliyor, hayatlarına kastediliyor, en temel hakları göz göre göre özellikle gaslediliyor.

Büyüyen bu tehlikeyi kimse daha fazla görmezden gelemez. 15 Mart 2024 tarihinde kabul edilen karar tasarısının öngördüğü şekilde, en yakın zamanda Birleşmiş Milletler’de ‘İslamofobiyle Mücadele Özel Temsilcisi’ atanmasını bekliyoruz.” diye konuştu.

“ÇİN İLE YAKIN DİYALOG HÂLİNDEYİZ”

Ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan Uygur Türkleriyle ilgili konuşmasında ise, Türk Devletleri Teşkilatının giderek bir cazibe merkezine dönüştüğünü, gözlemci üyeler Macaristan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin de katkılarıyla Teşkilatın örnek bir iş birliği modeli hâline geldiğini söyledi. Türk dünyası olarak birlik ve beraberliği daha da tahkim edeceklerini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Çin’in egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı çerçevesinde, güçlü tarihi,

kültürel ve beşeri bağlarımızın bulunduğu Uygur Türklerinin temel hak ve özgürlüklerinin korunması için Çin ile yakın diyalog hâlindeyiz. Latin Amerika ve Karayipler’deki tüm ülkelerle kurmuş olduğumuz dostane bağları daha ileri bir aşamaya taşımaya gayret ediyoruz.” ifadesini kullandı.

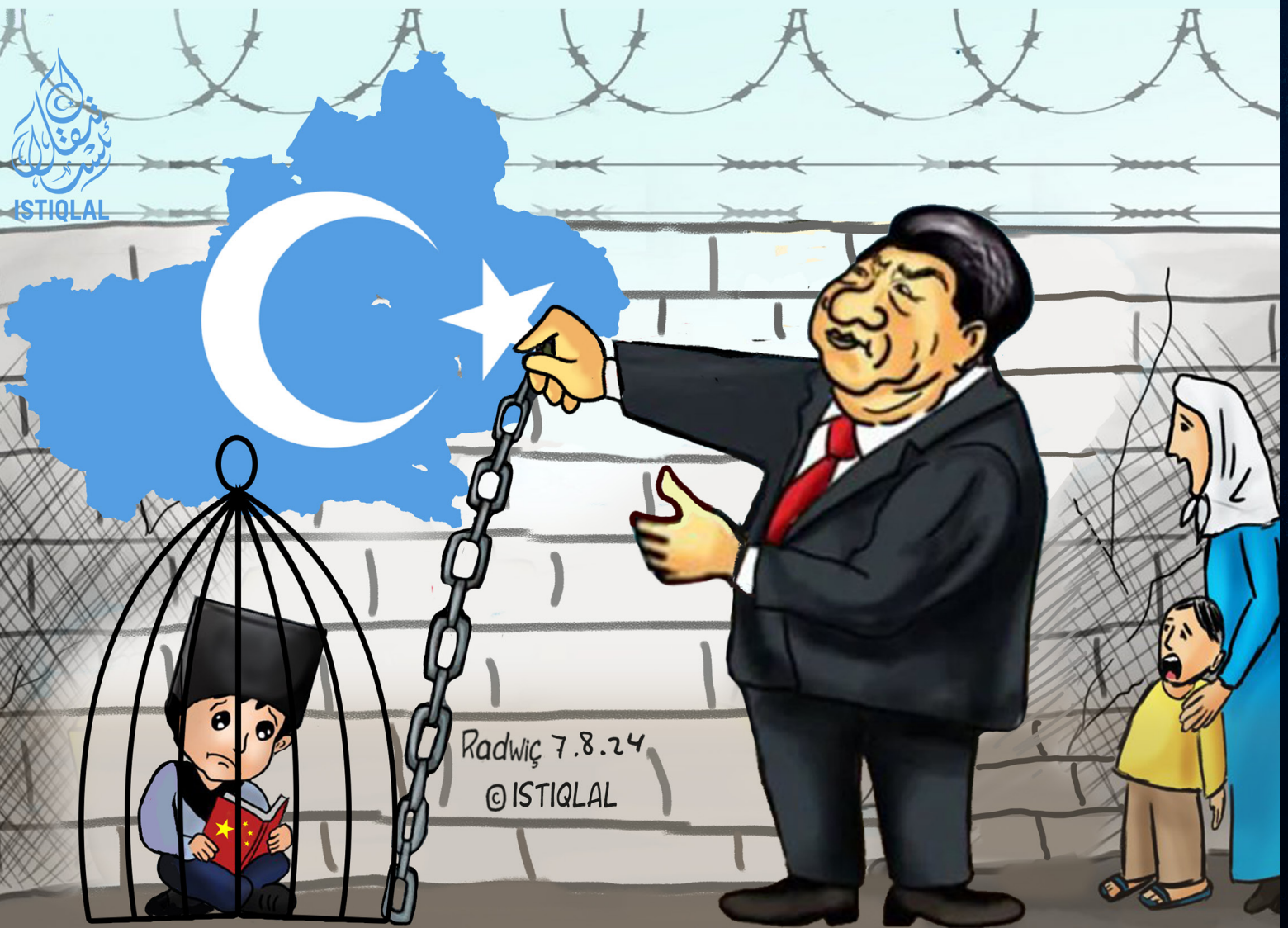
Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasını Genel Kurulun tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını dileyerek tamamladı.

Genel Kurulda, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanı Dış Politika ve Güvenlik Başdanışmanı Akif Çağatay Kılıç ile bazı kabine üyeleri de yer aldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Genel Kurul’daki konuşması sırasında birçok kez alkışlandı.

Çin, Uygur Türkü çocuklara yönelik kitlesel alıkoyma ve asimilasyon gerçekleştirmeye devam ediyor.

**DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ**
شەرقىي تۈركىستان ئاخبارات ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى
تەڭرىتاغ ئاپتونوم رايونى ئاخبارات ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى
EAST TURKISTAN PRESS AND MEDIA ASSOCIATION

DOĞU TÜRKİSTAN'DA NELER OLUYOR?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?...

Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşayan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçek dışı bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler...

 [istiqlal.turkce](https://www.facebook.com/istiqlal.turkce)

 [IstiqlalTurkce](https://twitter.com/IstiqlalTurkce)

 [istiqlal_turkce](https://www.instagram.com/istiqlal_turkce)

 [TürkistanTV2](https://www.youtube.com/TurkistanTV2)

 Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dükkan 2 Sefaköy Küçükçekmece İSTANBUL

 +90 212 540 31 15

 info@turkistanmedia.com

www.turkistanpress.com